

Vergaderjaar 1998–1999

26 531

Wijziging van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf naar aanleiding van het project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit, alsmede naar aanleiding van een evaluatie van de doelmatigheid van de wet

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 9 juli 1999

De vaste commissie voor Financiën¹, belast met het voorbereidend onderzoek voor bovenstaand wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Algemeen

De leden van de fractie van de PvdA hebben met waardering kennis genomen van de voorgenomen wijzigingen. Bij de behandeling van de eerste wijziging van de Wet Assurantiebemiddelingsbedrijf (Wabb) zijn al enige fundamentele punten aan de orde gekomen.

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Het is van belang dat een evenwicht wordt gevonden tussen de transparantie voor en bescherming van de consument en het vertrouwen in de stabiliteit van het financiële systeem.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot afschaffing van de provisie als verplichte beloningsvorm en het voorstel tot afschaffing van het verbod op afmakingscourtage. Deze leden hebben nog enkele kritische vragen. De leden van de fractie van het CDA merken op dat het wetsvoorstel de tweede wijziging van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf bevat die voortvloeit uit het project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW). De eerste wijziging behelst een wetsvoorstel tot afschaffing van het begunstigingsverbod, dat momenteel bij de Tweede Kamer in behandeling is (kamerstukken II 1996/97, 25 507). Met het nieuwe wetsvoorstel wordt de afschaffing van de overige beloningsregels beoogd. Ook worden de wetswijzigingen voorgesteld die voortvloeien uit de evaluatie van de doelmatigheid van de Wabb. Deze leden hebben met instemming kennis genomen van de voorgestelde wetswijziging. Hierbij speelt mee dat de Wabb reeds in 1996 onderwerp van onderzoek is geweest in het MDW-kader, waarbij hoorzittingen zijn gehouden. Ook is de

¹ Samenstelling:

Leden: Schutte (GPV), Reitsma (CDA), Rosenmöller (GL), Van Zijl (PvdA), Van Gijzel (PvdA), voorzitter, Witteveen-Hevinga (PvdA), Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (RPF), Bakker (D66), De Vries (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Patijn (VVD), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GL), Bos (PvdA), Remak (VVD), Wijn (CDA) en Kuijper (PvdA).

Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Verburg (CDA), Harrewijn (GL), Smits (PvdA), Duijkers (PvdA), Koenders (PvdA), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Hofstra (VVD), De Wit (SP), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Hoekema (D66), Van Walsem (D66), Wilders (VVD), Dankers (CDA), Van der Knaap (CDA), Blok (VVD), Weekers (VVD), Bijleveld-Schouten (CDA), Rabbae (GL), Vacature (PvdA), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA) en Timmermans (PvdA).

Kamer over de kabinetsbesluitvorming inzake het project MDW en Wabb uitvoerig geïnformeerd bij brief van 4 september 1996. Onderhavige wetswijziging is een uitvloeisel van dit onderzoek.

Ook de leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat ertoe strekt de eisen in de Wabb ten aanzien van de beloningsregels te laten vervallen. Deze leden merken op dat het onderhavige voorstel het tweede is tot wijziging van de Wabb dat nu in behandeling is. Het eerste voorstel strekt tot het laten vervallen van het verbod op retourprovisie en het tweede tot het laten vervallen van de beloningsregels.

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met kritische opgewektheid kennis genomen van het voorliggende voorstel van wet. De MDW-operatie van het kabinet kan immers op aanzienlijke belangstelling rekenen van deze leden. De omvang, kwaliteit en reikwijdte van de verschillende projecten maken de MDW-operatie ideologisch en beleidsmatig tot een van de belangrijkste onderdelen van het beleid van het tweede paarse kabinet. De beleidsproductie uit hoofde van het MDW-traject zal evenwel niet altijd tot positieve bejegening van deze leden leiden, zoals bekend mag worden verondersteld. In dit stadium wensen de leden van de fractie van GroenLinks een korte bijdrage te leveren aan de schriftelijke behandeling van het MDW-project assurantiebemiddelingsbedrijf en enkele vragen aan de regering voor te leggen.

Evaluatie

Het stemt de leden van de fractie van de VVD tevreden dat na vele vragen van de zijde van de VVD-fractie de evaluatie eindelijk is afgerond. Zoals in vele facetten van de arbeidsmarkt is bijscholing en verdieping van kennis essentieel om te concurreren met anderen. Tevens biedt het kennisniveau van de tussenpersonen zekerheid aan de consument. Deze leden zijn het er daarom mee eens dat de doelstelling van handhaving van een voldoende vakbekwaamheidsniveau moet worden gehandhaafd. Waarom denkt de regering dat de huidige wettelijke eisen voldoende basis vormen voor verdieping van het vakbekwaamheidsniveau, bijvoorbeeld naar Assurantiebemiddeling B-niveau? Deze leden delen de mening dat beroepsaansprakelijkheid en invoering van een orgaan voor klachtenbehandeling van belang zijn voor de bescherming van de consument, maar in eerste instantie een zaak zijn van de sector zelf. Deze leden vinden de bedrijfseffecten in tegenstelling tot andere onderdelen van de memorie van toelichting summier weergegeven. Kan de regering uitgebreider ingaan op de gevolgen van aanpassing van de Wabb? Kan de regering hierbij aandacht schenken aan het effect van afschaffing van het wettelijke recht op provisie als enige bron van inkomsten en het effect van de keuze van verzekeraars om met loondienst-agenten te gaan werken of over te gaan op directe verkoop? Leidt deze wetswijziging tot extra administratieve lasten voor verzekeraars en tussenpersonen?

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de evaluatie. Uit de evaluatie blijken duidelijk de tegenstrijdige belangen van verzekeraars, tussenpersonen en consumenten. Deze leden zijn van mening dat de belangen zorgvuldig tegen elkaar moeten worden afgewogen. De leden van de CDA-fractie staan in beginsel achter de MDW-operatie, maar marktwerking mag geen doel op zich worden. De Wabb-operatie moet op haar redelijkheid beoordeeld worden. Op welke onderdelen vindt de regering de markt inefficiënt functioneren en wat zijn de gevolgen hiervan? Uit de evaluatie blijkt dat nog niet exact bekend is welke gevolgen de onderhavige wetsaanpassingen met zich mee zullen brengen. Er zijn momenteel 12 000 assurantietussenpersonen. In de toelichting zegt de regering dat de gevolgen niet te voorzien zijn. Alvorens

een oordeel te vellen, zouden de leden van de CDA-fractie het op prijs stellen als de regering een poging zou doen de gevolgen van dit wetsvoorstel nader in te schatten, met name met betrekking tot inkomens- en werkgelegenheidsgevolgen voor assurantietussenpersonen, de gevolgen voor de verzekeraars en de positie van de consument in brede zin. Zonder inzicht in de gevolgen van deze wet is het erg moeilijk om een oordeel te geven.

De leden van de fractie van D66 onderschrijven de conclusie in het onderhavige voorstel dat «uit de evaluatie onvoldoende is gebleken dat het algemeen belang het noodzakelijk maakt om een bijzondere wettelijke regeling voor de rechtspositie van tussenpersonen voor wat betreft beloningsregels te handhaven». Deze leden achten het wenselijk om op termijn tot een variëteit van beloningsvormen te komen en consumenten de mogelijkheid te bieden om onderdelen van dienstverlening van tussenpersonen af te kunnen nemen tegen een daaraan gerelateerde beloning. Zij zijn in dit verband van mening dat een dergelijke ontwikkeling voordelen biedt voor zowel het functioneren van de branche van tussenpersonen als voor de keuzemogelijkheden van de consument voor wat betreft maatwerk, toegesneden wensen en beïnvloedingsmogelijkheden op de prijs/kwaliteitsverhouding. Voorts hechten de leden van de fractie van D66 eraan op te merken dat eisen van vakbekwaamheid en registerinschrijving van tussenpersonen op zijn minst dienen te worden gehandhaafd. Verdieping van de vakbekwaamheid op Assurantiebemiddeling B-niveau achten zij daarom ook gewenst. De nodige transparantie, waaronder inzicht in de kwaliteit en toegevoegde waarde van de tussenpersoon zowel als in de verzekeringsproducten, zijn voor de consument volgens de leden van de fractie van D66 van belang voor het invoeren van meer marktwerking in het assuratiebemiddelingsbedrijf. Dit belang neemt in de ogen van deze leden toe naarmate de markt van financiële producten complexer wordt. Zij onderschrijven in dit verband de gedachte van de regering dat hier een verantwoordelijkheid ligt voor de marktpartijen, maar achten het wenselijk dat vooraf duidelijk is of en op welke wijze aan dit consumentenbelang tegemoet moet worden gekomen. Zekerheid op welke wijze de transparantie van de consument ter hand zal worden genomen achten de leden van de fractie van D66 daarom wenselijk. Hierbij denken deze leden onder meer aan het zeker stellen van de invoering van (de vereisten voor) een standaardopdrachtformulier. Deze leden tekenen hierbij aan dat op basis van de evaluatie over het afschaffen van het verbod op retourprovisie en op basis van eventueel nadere evaluaties nader zal moeten worden bekeken in hoeverre verdere deregulering mogelijk en wenselijk is.

De leden van de fractie GroenLinks merken op dat de bestaande wettelijke beloningsregels voor assurantietussenpersonen hun oorsprong vinden in misstanden die ooit de verzekeringsmarkt in hun greep hadden. De regering is van oordeel dat met het oog op de toegenomen vakbekwaamheid en professionaliteit van de beroepsgroep dergelijke misstanden ook zonder betreffende regulering niet meer voorkomen. Zelfregulering zal in voldoende mate het ontbreken van de regulerende werking van bestaande wettelijke beloningsregels compenseren, zo hebben deze leden de inzet van de regering begrepen. Zij vragen een nadere onderbouwing van deze verwachting. In 1991 werd immers nog geoordeeld door de toenmalige regering dat de beloningsregels gehandhaafd dienden te worden. Hoe luidde de afweging van het kabinet toen? Welke nieuwe argumenten zijn sindsdien op tafel gekomen die een andere koers rechtvaardigen? Wat is er materieel sindsdien veranderd? De regering spreekt in de memorie van toelichting op verscheidene plaatsen de verwachting uit dat in de nabije toekomst een variëteit aan beloningsystemen (en dienstverleningspakketten) zal ontstaan, die zal aansluiten

bij de behoeften van de consument. Is ook hier sprake van een terechte verwachting? Kan de regering een indruk geven van de te verwachten differentiatie? Op welke nieuwe pakketten zit de consument te wachten? Zou het ook mogelijk zijn, dat de wettelijke beloningsregels plaats maken voor een praktijk waarin de beroepsgroep de facto dezelfde beloningsvormen zal hanteren en dat na een initiële fase van variëteit de eenvoudigheid toeslaat en tussenpersonen mede met het oog op de efficiency slechts een beperkt pakket van beloningsvarianten zullen hanteren, zo vragen de leden van de fractie van GroenLinks. Deze leden hebben nog de volgende vragen. Hoe zou de regering een dergelijke uitkomst kwalificeren? Zal de transparantie van de verzekeringsmarkt zodanig zijn dat de rol van de consument tot zijn recht zal komen? Ziet de regering de verzekeringsconsument in staat om naast de wensen voor het verzekeringsproduct betekenisvolle eigen voorwaarden te stellen aan de beloningsvorm en hoogte? Moet de consument daarvoor niet over specifieke informatie beschikken? Komt die beschikbaar? Heeft de door het kabinet gewenste keuzevrijheid hier ook materieel betekenis?

Bedrijfseffecten

De leden van de fractie van D66 merken op dat de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel geschiedt bij Koninklijk Besluit om zodoende verzekeraars en tussenpersonen de gelegenheid te bieden zich op de nieuwe situatie in te stellen. Eerder was gekozen voor een overgangsperiode van vier jaar tussen het vervallen van het verbod op retourprovisie en de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel. In de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel tot het laten vervallen van het verbod op retourprovisie (kamerstuk nr. 25 507) heeft de regering opgemerkt dat met de termijn van vier jaar is gepoogd het midden te vinden tussen enerzijds de noodzaak tot strategische herbezinning voor tussenpersonen en verzekeraars en anderzijds de wens om de marktwerking zo spoedig mogelijk te laten plaatsvinden. De leden van de fractie van D66 vernemen graag van de regering welke redenen er zijn geweest om in het onderhavige wetsvoorstel de inwerkingtreding bij Koninklijk Besluit voor te stellen. Deze leden vrezen dat met invoering bij Koninklijk Besluit, zoals geregeld in het onderhavige wetsvoorstel er onduidelijkheid zal ontstaan over wanneer dit zal gebeuren en dat dit ten koste zal gaan van de nodige en tijdige voorbereiding door tussenpersonen en verzekeraars op de nieuwe situatie. Graag vernemen deze leden van de regering of zij de mening delen dat het in het belang van tussenpersonen en verzekeraars is dat zij zich ook daadwerkelijk (moeten) voorbereiden en instellen op de nieuwe situatie en dat helderheid over het moment van de inwerkingtreding hiertoe bijdraagt. Beoogt de regering nog steeds om het onderhavige wetsvoorstel vier jaar na het laten vervallen van het verbod op retourprovisie in werking te laten treden? Zo ja, waarom is er niet voor gekozen om dit wettelijk vast te leggen samen met de mogelijkheid om bij Koninklijk Besluit met zware voorhang de inwerkingtreding uit te stellen als de situatie zich als gevolg van de uitkomst van de evaluatie niet leent voor de inwerkingtreding van onderhavig voorstel na een periode van vier jaar nadat het verbod op retourprovisie is vervallen?

De regering merkt op dat er sprake zal kunnen zijn van een afname van het aantal kleine assurantiekantoren, die niet over de mogelijkheden beschikken de marktontwikkelingen bij te benen. Met de nieuwe beloningsregels roept de regering, zo brengen de leden van de fractie van GroenLinks naar voren, een concentratietendens op. Hoe rijmt de regering dit met het behoud c.q. toename van diversiteit en keuzevrijheid dat met dit wetsvoorstel wordt beoogd? Heeft de regering een kritische ondergrens in gedachten? Hoe weegt de regering het nadeel van (verhevigde)

concentratie tegen te behalen voordelen? De leden van de fractie van GroenLinks brengen voorts naar voren dat hier niet direct sprake lijkt te zijn van vorstelijke beloningsregels ten gunste van een beperkte groep professionele insiders zoals bij sommige beroepsgroepen die, zeer terecht naar het oordeel van deze leden, object van een MDW-traject of vergelijkbare operatie zijn geworden. Ziet de regering dit anders, zo vragen deze leden. De beloningsregels lijken juist mede bij te dragen aan een breed aanbod. Is dat niet ook een van de toetsstenen voor een gewenste marktordening? Hoe bepaalt de regering overigens het tijdstip waarop de nieuwe beloningsregels bij Koninklijk Besluit in werking zullen treden?

Beloningsartikelen

De leden van de fractie van de VVD vragen of meer informatie kan worden gegeven over de aard van de nieuwe assurantiebemiddelingswetgeving in België. Deze leden zijn van mening dat de meeste bezwaren tegen de wetswijziging afdoende kunnen worden weerlegd. Leidt deze wetswijziging in de praktijk er niet toe dat de markttoegang voor nieuwe aanbieders sterk wordt beperkt? De markt wordt verkleind; in hoeverre heeft dit effect op het bereiken van één van de doelstellingen van deze wetswijziging, namelijk marktwerking? Houdt de Verzekeringskamer toezicht op een mogelijke opwaartse druk op provisies tengevolge van deze wetswijziging? Wat zijn de middelen van de Verzekeringskamer om tegen de effecten hiervan op te treden?

De leden van de fractie van het CDA constateren dat momenteel tussenpersonen alleen kunnen worden beloond door middel van provisie bij het afsluiten van een verzekering. Deze provisie wordt door de verzekeraar aan de tussenpersoon betaald. In deze provisie is de beloning inbegrepen voor alle diensten van de tussenpersoon die samenhangen met diens bemiddeling bij die verzekering. Na de inwerkingtreding van de wetswijziging blijft deze mogelijkheid bestaan, maar kan de beloning van de tussenpersoon ook op andere wijze worden geregeld. Daarbij kan gedacht worden aan directe beloning door de consument van de tussenpersoon. In hoeverre zullen de extra kosten voor consumenten voor het vragen van advies en de mogelijkheden van een «second opinion» zich vertalen in lagere kosten voor het afsluiten van de verzekeringen, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Zij zijn van mening dat consumenten niet belemmerd mogen worden in hun mogelijkheden om een «second opinion» te vragen. Deze leden zijn van mening dat de vrees voor risicoselectie moet worden weggenomen, nu een tussenpersoon in de toekomst wellicht een hogere winstmarge kan behalen door te selecteren op klanten die voor hen relatief weinig kosten met zich brengen. De kanttekening dat juist vanuit de branche benadrukt wordt dat de assurantietussenpersoon zich richt op een langdurige relatie met consumenten, waarbij vertrouwen en reputatie van groot belang zijn, stelt niet gerust. Deze leden wijzen op de waarschuwing van de kant van de Verzekeringskamer dat de provisies omhoog gestuwd kunnen worden, hetgeen tot solvabiliteitsrisico's voor verzekeraars kan leiden. Deze leden zijn van mening dat hier ook een verantwoordelijkheid ligt bij verzekeraars en tussenpersonen. Er mogen geen onverantwoorde situaties ontstaan. Kan het bovenstaande door de regering worden verzekerd? Het vervallen van de artikelen 13 en 15 zal geschieden op een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip, afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie. De leden van de CDA-fractie vragen wat de ingangsdatum zal zijn en of een Koninklijk Besluit wel het geëigende instrument is om de ingangsdatum van een wet te bepalen.

Op pagina 10 brengt de regering met zoveel woorden naar voren dat handhaving van de wettelijke beloningsregels de consument het instrument uit handen slaat de dienstverlening in overeenstemming te

brengen met zijn individuele preferentie. Is dat niet te sterk geformuleerd, zo vragen de leden van de fractie van GroenLinks. Er vindt toch ook in de huidige situatie concurrentie plaats op de prijs van de aangeboden verzekeringspakketten en de bijbehorende service, waarbij geen gebruik gemaakt hoeft te worden van tussenpersonen? De regering merkt op dat aan de huidige prijsregulering voordelen verbonden zijn, zoals eindprijs-transparantie en eenvoud. De regering acht dat geen doorslaggevende reden voor blijvende overheidsbemoeienis. Dat roept bij de leden van de fractie van GroenLinks de vraag op wat nu eigenlijk de ijkpunten zijn voor overheidsregulering. Voorts vragen deze leden of de regering het voor mogelijk houdt dat een bepaalde marktontwikkeling tot nieuw overheidsingrijpen zal leiden. Is dat ten principale mogelijk? Kan de regering uiteenzetten wanneer dat het geval zal zijn?

Reactie op bezwaren tegen de MDW-besluitvorming

De leden van de fractie van D66 verzoeken de regering om toe te lichten waarom de kosten voor het afsluiten van verzekeringen kunnen dalen als voor elk advies apart kosten in rekening worden gebracht. Kan dit er toe leiden dat de totaalkosten voor de klant per saldo hoger uitvallen? Zo ja, kan worden gespecificeerd in welke gevallen dit zich voor zou kunnen doen? De leden van de fractie van D66 verzoeken de regering in te gaan op de opmerking van het Verbond van Verzekeraars in haar brief van 25 juni 1999 dat er een (goede) kans is dat een aantal verzekeraars in de problemen komt als de eisen ten aanzien van de beloningsregels vervallen.

De leden van de fractie van de PvdA zouden graag een reactie van de regering ontvangen op het standpunt van het Verbond van Verzekeraars (brief d.d. 25 juni 1999 aan de vaste Commissie voor Financiën) en de Verzekeringskamer dat straks de nadruk te veel op provisieconcurrentie komt te liggen. Is het zo dat daardoor de performance van portefeuilles van tussenpersonen (meer) centraal kan komen te staan en dat dat kan leiden tot solvabiliteitsrisico's voor verzekeraars en tot verzekeraarsproblemen? Deelt de regering de visie dat zwaardere risico's daardoor lastiger te verzekeren zullen zijn? Zo ja, hoe denkt de regering dit soort onbedoelde effecten te voorkomen?

Vakbekwaamheidseisen

De aanscherping van de vakbekwaamheidseisen van tussenpersonen spreekt de leden van de fractie van de PvdA in het bijzonder aan. Het loslaten van de wettelijke beloningsregels lijkt hen vanuit het gezichtspunt van vrije marktwerking en consumentenvrijheid in het algemeen een goede zaak. Toch willen deze leden enkele kritische kanttekeningen maken met name vanuit het perspectief van consumentenbescherming. In de memorie van toelichting wordt ingegaan op het feit dat aan de ene kant de consument «steeds meer een volwaardige marktpartij is (geworden) die bewust eigen keuzen kan maken», maar aan de andere kant blijft een rol bestaan voor de tussenpersoon die de consument moet helpen bij zijn keuzen. De klant moet na het loslaten van de wettelijk beschermde beloningsregels voor de tussenpersoon met die laatste als het ware in onderhandeling treden over de beloning voor een nader te bepalen dienstenpakket, waarin onder andere de prijs/kwaliteit verhouding duidelijk is. Het is mogelijk dat een tussenpersoon niet meer automatisch het totale integrale dienstverleningspakket tegen een vaste provisie gaat aanbieden, maar dat bijvoorbeeld de eventuele schadeafhandeling afzonderlijk in rekening zal worden gebracht. De leden van de fractie van de PvdA vinden het vanzelfsprekend dat de klant van tevoren helder zal moeten worden gemaakt, wat het dienstenpakket, dus inclusief de

prijs/kwaliteitsverhouding, behelst dat hij krijgt bij het afsluiten van een verzekering via een tussenpersoon. Deze leden vragen of de tussenpersoon dit in voldoende mate zal doen en of de consument voldoende mondig en deskundig zal blijken te zijn om een goed inzicht in de verworven diensten te verkrijgen.

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in de vakbekwaamheidseisen, zowel uit een oogpunt van consumentenbescherming als ter verbetering van de integriteit van de verzekeringssector. Uit de evaluatie van de Wabb is gebleken dat de bepalingen inzake het portefeuillerecht, de registratie van de tussenpersoon bij de Sociaal-Economische Raad (SER), alsmede het systeem van vakbekwaamheidseisen een belangrijke rol vervullen. De desbetreffende bepalingen in de wet worden dan ook niet gewijzigd. Het wetsvoorstel omvat, naast het vervallen van de beloningsregels en de wijzigingen die daarmee samenhangen, nog enkele andere wijzigingsvoornemens. De vakbekwaamheidseisen voor het Assurantie B-diploma worden verdiept op het gebied van de sociale verzekeringen en de pensioenverzekeringen. Ook zal op de bemiddeling in doorlopende reisverzekeringen tezamen met de verkoop van een reis door reisbureaus in de toekomst de Wabb niet meer van toepassing zijn. Dit wordt dus vrij gegeven. Op dit moment geldt deze uitzondering al voor kortlopende reisverzekeringen. Door deze wijziging kunnen reisbureaus zonder assurantiebemiddelingsdiploma voortaan ook bemiddelen in doorlopende reisverzekeringen.

Relatie assurantietussenpersoon en consument

De leden van de fractie van de PvdA achten het bijzonder belangrijk dat er een actief voorlichtingsbeleid over de nieuwe wetgeving plaatsvindt. De consument moet immers weten op welke onderdelen op de markt van financiële producten (b.v. welke diensten van tussenpersonen voor welke prijs) wordt geconcurrereerd en of men extra moet betalen in vergelijking tot de huidige situatie. Wil de regering hierover met de Verzekeringkamer in overleg treden en daarbij tevens de consumentenorganisaties en de brancheorganisaties betrekken?

Wat is de reden van het omschrijven van de werkzaamheden van een tussenpersoon in de memorie van toelichting, wanneer de Wabb deze diensten niet voorschrijft, zo vragen de leden van de fractie van de VVD.

De leden van de fractie van D66 onderschrijven de gedachte dat de consument een belangrijke eigen verantwoordelijkheid heeft om zelf actief informatie te vergaren voor wat betreft de te verlenen dienstverlening door de tussenpersoon alsmede ten aanzien van de kwaliteit van de financiële producten. Deze leden onderschrijven voorts de gedachte dat het aan de marktpartijen is wegen te vinden die er toe leiden dat de consument over de juiste informatie beschikt. Deze leden zouden graag zien dat de duidelijkheid en toegankelijkheid van deze informatie wordt getoetst, waardoor kan worden vermeden dat consumenten (per ongeluk) op het verkeerde been worden gezet (zoals het geval was bij te hoge voorgespiegelde rendementspercentages op beleggings- en spaarproducten). In dit verband willen de leden van de fractie van D66 weten op welke wijze de regering hieraan tegemoet denkt te kunnen komen. De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat de regering geen reden ziet om nadere regels te stellen ten aanzien van de relatie tussen assurantietussenpersonen en de consument. Op verschillende onderdelen acht de regering geen nadere regelgeving nodig aangezien de sector zelf voldoende actief is, zo begrijpen de leden de inzet van de regering. Deze leden missen evenwel een waardering en typering van de verhouding tussen de consument en het veld in het licht van het afschaffen van de

beloningsregels. Het komt deze leden voor dat de relatie tussen consument en de assurantietussenpersoon zwaarder belast zal worden. Verdient het geen aanbeveling om bijvoorbeeld het klachtrecht zwaarder te accentueren, vooral in de richting van ongebonden tussenpersonen? Weegt de onafhankelijkheid c.q. ongebondenheid van de tussenpersoon niet des te zwaarder nu de concurrentie verhevigd wordt, zo vragen de leden van de fractie van GroenLinks.

Standaardopdrachtformulier

De leden van de fractie van de PvdA vernemen graag een reactie op hun voorstel een standaardopdrachtformulier te ontwerpen waarmee de consument inzicht zou kunnen krijgen in onder meer de diensten van een tussenpersoon. Is het waar dat de brancheorganisaties van tussenpersonen problemen zien met betrekking tot een vastomschreven takenpakket? Op welke wijze krijgt de daarbij gewenste flexibiliteit gestalte? Deze leden dringen er op aan om in de wet op te nemen dat bij een volgende evaluatie van de Wabb ook op dit punt getoetst zal worden en dat bij gebleken structurele onduidelijkheden bij de consument over het dienstenaanbod van de tussenpersonen, een wettelijke regeling in het vooruitzicht kan worden gesteld. Welke rol zal het aangekondigde aanpreekpunt voor consumenten met betrekking tot de financiële dienstverlening hierin vervullen, zo vragen deze leden.

De leden van de fractie van D66 achten de totstandkoming van een standaardopdrachtformulier een goede optie om heldere afspraken tussen consument en tussenpersoon te bevorderen. Deze leden merken in dit verband op dat met het afschaffen van de beloningsregels er ook voor consumenten een nieuwe situatie ontstaat, waar zij aan moet wennen en waar zij mee moeten leren omgaan. Niet uitgesloten is dat sommige consumenten, misschien meer dan de assurantiebemiddelaars zelf, bij het vervallen van de beloningsregels worden overvallen door de nieuwe situatie. Om misverstanden te voorkomen lijkt het genoemde leden gewenst, te meer nu er kennelijk verschillend wordt gedacht over de wenselijkheid/noodzakelijkheid van een standaardopdrachtformulier door de Nederlandse Vereniging van makelaars in assurantiën en Assurantieadviseurs (NVA), de Nederlandse Bond van Assurantiebemiddelaars (NBvA) en de Consumentenbond, om alsnog serieus te bekijken of een dergelijk formulier moet worden voorgeschreven en aan welke eisen een dergelijk formulier moet voldoen. Het bevreemdt de leden van de D66-fractie dat naar aanleiding van de constatering van de regering dat verschillend wordt gedacht door belangenbehartigers van de branche en door de consumenten over de wenselijkheid van een standaardopdrachtformulier, voorgesteld wordt af te zien van een wettelijke regeling. Zou een beslissing om in een dergelijke situatie juist niet af te zien van een wettelijke regeling voor een standaardopdrachtformulier niet meer recht doen aan de betrokken belangen? Voorts wensen de leden van de fractie van D66 te vernemen hoe de regering staat tegenover het opnemen in de Wabb van een regeling waarin is vastgelegd dat consumenten van essentiële informatie op de hoogte worden gesteld en waarin enkele eisen terzake staan geformuleerd (conform de regeling informatieverstrekking verzekeringnemers 1994 voor onder meer levensverzekeraars).

Onafhankelijkheid/ongebondenheid

De leden van de fractie van de PvdA maken zich zorgen over de onafhankelijkheid van de assurantiebemiddelaars. De onafhankelijkheid van de tussenpersoon wordt in de wet niet expliciet geregeld, zo stellen deze leden vast. Wel blijven de artikelen in de Wabb van kracht die de portefeuillerechten van de tussenpersoon ten opzichte van de verzekeraar

beschermen. Kennelijk deelt de regering de visie dat zwaar getild moet worden aan het behoud van die onafhankelijkheid in de zin dat de tussenpersoon beschermd moet worden tegenover de verzekeraar. Waarborgen dat een tussenpersoon te allen tijde onafhankelijk moet blijven van de verzekeraar zijn echter niet opgenomen. Genoemde leden vinden het vanuit het oogpunt van markttransparantie en consumentenbescherming noodzakelijk dat de klant weet hoe de binding van een tussenpersoon met een verzekeraar is. Deze leden brengen in herinnering dat een wetsvoorstel inzake de registratie van gebondenheid – gebonden is een tussenpersoon die niet vrij is te kiezen tussen verzekeraars – in 1994 door de regering naar aanleiding van opmerkingen vanuit de Tweede Kamer is ingetrokken onder andere omdat de regeling te gecompliceerd was. De bedoeling is nu dat het primair aan de consument is «om te beoordelen of de bindingen die een tussenpersoon heeft met verzekeraars voor hem relevant zijn en of hij het van belang acht dat een tussenpersoon meer of minder onafhankelijk tot een bepaald advies komt». De marktpartijen moeten zelf invulling geven aan een «geclaimde mate van onafhankelijkheid», waarbij de regering de verwachting uitspreekt dat een consument die prijs stelt op een onafhankelijk advies de tussenpersoon zal vragen naar bindingen van die tussenpersoon met een verzekeraar. Mocht blijken dat tussenpersonen in de praktijk niet bereid zijn die informatie te verstrekken, dan zal de regering bezien of het wenselijk en mogelijk is met wettelijke informatieverplichtingen te komen. Dit laatste achten de leden van de fractie van de PvdA nu al wenselijk. Een consument moet immers kunnen afgaan op wat een tussenpersoon hem of haar wenst mede te delen over de gebondenheid. De consument heeft geen mogelijkheid om de compleetheid en waarheidsgetrouwheid van die informatie te toetsen. Daarom zal het voor de regering ook moeilijk te bezien zijn of te zijner tijd een informatieplicht moet worden opgelegd. Mede gezien de berichten dat verzekeraars kantoren van tussenpersonen in eigendom hebben en dat de statuten van de NVA een dergelijke band niet meer verbieden als zijnde per se in strijd met de onafhankelijkheid van haar leden (zie Kamervragen T. Witteveen-Hevinga aan de ministers van Economische Zaken en Justitie), is duidelijkheid over de mate van gebondenheid nu al nodig, zo stellen de leden van de fractie van de PvdA vast.

Klachtrecht consument

De leden van de fractie van D66 onderschrijven de gedachte van de regering dat het wenselijk is dat de consument bij het aangaan van een relatie met een tussenpersoon inzicht heeft in de mogelijkheden tot het indienen van klachten. Deze leden hechten eraan hier op te merken dat in een standaardopdrachtformulier opgenomen zou kunnen worden of een tussenpersoon wel of niet is onderworpen aan de uitspraken van het klachteninstituut.

Fiscale gevolgen

De leden van de fractie van D66 verzoeken de regering toe te lichten waarom de benodigde wijziging van de Wet belastingen van rechtsverkeer niet gelijktijdig met het onderhavige wetsvoorstel is ingediend. Voorts vernemen deze leden graag wat de extra uitvoeringskosten zullen zijn van de voorgenomen wijziging van de Wet belastingen van het rechtsverkeer voor de belastingdienst.

Artikelsgewijs

De leden van de CDA-fractie stellen voor uit een oogpunt van consumentenbescherming en ter verbetering van de integriteit van de verzekeringssector de Wabb zodanig aan te passen dat verzekeraars één maal per jaar controleren of tussenpersonen met wie zij zaken doen nog zijn ingeschreven in het SER-register van tussenpersonen. Het stemt deze leden tevreden dat de regering artikel 10 heeft aangepast conform de opmerkingen van de Raad van State.

De leden van de CDA-fractie hechten voorts veel waarde aan de voorgestelde 0-meting van de marktwerking en concurrentie in het tussenpersonenkanaal en de effecten van de eerste Wabb (het afschaffen van het verbod op retourprovisie) voor de verzekeringsmarkt. Op basis van deze evaluatie zal over enige tijd worden gezien of de artikelen 13 en 15 daadwerkelijk moeten vervallen.

Wat zijn de uitkomsten van het overleg tussen de Consumentenbond en de verzekeringsbranche over zelfregulering bij de afschaffing van het verbod op retourprovisie (artikel 16 Wabb), zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Overige opmerkingen

Tot slot merken de leden van de VVD-fractie op dat zij er de voorkeur aan geven, nadat bovenstaande vragen afdoende zijn beantwoord, de wijziging van de Wabb teneinde het begunstigingsverbod te doen vervallen (25 507) gelijktijdig met het onderhavige wetsvoorstel plenair te behandelen.

De voorzitter van de commissie,
Van Gijssel

De griffier voor dit verslag,
Atkins